

Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon – Cyngor Sir Ddinbych

Blwyddyn archwilio: 2019-20

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2020

Cyfeirnod y ddogfen: 1993A2020-21

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran trin ceisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cynnwys

Rydym yn bwriadu cyhoeddi adroddiad archwilio diamed ar eich Cyfrifon. Mae rhai materion y mae angen rhoi gwybod ichi amdanynt cyn eu cymeradwyo.

Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon

Cyflwyniad	4
Effaith COVID-19 ar archwiliad eleni	4
Barn archwilio arfaethedig	6
Materion arwyddocaol	6
Atodiadau	
Atodiad 1 – Llythyr Sylwadau Terfynol	8
Atodiad 2 – Adroddiad archwilio arfaethedig	11
Atodiad 3 – Crynodeb o gywiriadau a wnaed	15

Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon

Cyflwyniad

- 1 Rydym yn crynhoi prif ganfyddiadau ein harchwiliad o'ch cyfrifon ar gyfer 2019-20 yn yr adroddiad hwn. Rydym eisoes wedi trafod y materion hyn gyda'r Pennaeth Cyllid ac Eiddo a'i dîm.
- 2 Mae'n ofynnol ichi baratoi cyfrifon ac rydym bellach wedi cwblhau archwiliad eleni'n sylweddol, er gwaethaf yr heriau a achoswyd gan bandemig COVID-19. Mae'n dystiolaeth sylweddol o ymrwymiad eich swyddogion eich bod wedi llwyddo i wneud hynny eleni yn wyneb yr heriau a achosir gan y pandemig hwn. I helpu i oresgyn yr heriau a achosir gan y pandemig, fe fabwysiadom ni ffyrdd newydd o weithio megis sefydlu porth diogel ar gyfer trosglwyddo ffeiliau o bell. Rydym yn eithriadol o ddiolchgar i'r swyddogion am eu proffesiynoldeb yn cynhyrchu'r datganiadau ariannol a chynorthwyo ni gwblhau ein harchwiliad dan amgylchiadau mor anodd. Byddwn yn adolygu'r hyn yr ydym wedi'i ddysgu ar gyfer ein harchwiliad o bandemig COVID-19 a pha un a oes unrhyw arferion arloesol y gallem eu mabwysiadu yn y dyfodol i wella'r broses honno.
- 3 Nid yw archwilwyr byth yn gallu rhoi sicrwydd cyflawn bod cyfrifon wedi'u datgan yn gywir. Yn lle hynny, rydym yn gweithio i lefel o 'berthnasedd'. Pennir y lefel hon o berthnasedd i geisio adnabod a chywiro camddatganiadau a allai beri fel arall i'r sawl sy'n defnyddio'r cyfrifon gael ei gamarwain.
- 4 Pennwyd lefel perthnasedd o £3.7 miliwn ar gyfer archwiliad eleni.
- 5 Ceir rhai meysydd o fewn y cyfrifon a allai fod yn bwysicach i'r darlennydd ac rydym wedi pennu lefel perthnasedd is ar gyfer y rhain, fel a ganlyn:
 - Datgeliadau Partïon Cysylltiedig £100,000
 - Cydnabyddiaeth ariannol uwch swyddogion £1,000
- 6 Yn ein barn broffesiynol ni, rydym wedi cydymffurfio â'r safonau moesegol sy'n berthnasol i'n gwaith; rydym yn annibynnol arnoch chi; ac nid yw ein gwrthrychedd wedi cael ei beryglu mewn unrhyw ffordd. Nid oes unrhyw berthnasoedd rhyngom ni a chi a allai danseilio ein gwrthrychedd a'n hannibyniaeth yn ein tyb ni. Rydym wedi eich hysbysu'n flaenorol ynghylch bygythiad posibl i annibyniaeth a gwrthrychedd archwilydd sy'n deillio o'r ffaith bod aelod o'r tîm yn cael ei gyflogi fel athro gan y Cyngor. Gallwn gadarnhau bod y mesurau diogelu a nodwyd yn ein Cynllun Archwilio wedi gweithredu fel a fwriadwyd.

Effaith COVID-19 ar archwiliad eleni

- 7 Mae pandemig COVID-19 wedi cael effaith arwyddocaol ar bob agwedd ar ein cymdeithas ac mae'n parhau i wneud hynny. Mae'n ofynnol yn ôl y gyfraith eich bod yn paratoi cyfrifon ac mae'n glod sylweddol i ymrwymiad eich tîm cyfrifon eich bod wedi llwyddo i wneud hynny eleni yn wyneb yr heriau a achosir gan y pandemig hwn. Rydym yn eithriadol o ddiolchgar i broffesiynoldeb y tîm o ran y

modd y gwnaethant ein cynorthwyo ni i gwblhau ein harchwiliad dan amgylchiadau mor anodd.

- 8 Nid yw'n syndod bod y pandemig wedi effeithio ar ein harchwiliad ac rydym yn crynhoi'r prif effeithiau yn **Arddangosyn 1**. Ac eithrio lle'r ydym yn gwneud argymhellion yn benodol, darperir y manylder yn **Arddangosyn 1** er gwybodaeth yn unig i'ch helpu chi i ddeall effaith pandemig COVID-19 ar broses archwilio eleni.

Arddangosyn 1 – effaith COVID-19 ar archwiliad eleni

Amserlen	Darparodd swyddogion gyfrifon drafft o ansawdd da ar ein cyfer ar 15 Mehefin 2020 fel a fwriadwyd. Mae hyn yn unol â'r llynedd ac yn cydymffurfio â'r terfynau amser rheoleiddiol. Rydym yn disgwyl i'ch adroddiad archwilio gael ei lofnodi erbyn 15 Medi 2020.
Llofnodion electronig	O ystyried gofynion cadw pellter cymdeithasol, gall fod yn anodd llofnodi ac ardystio'r cyfrifon ar ffurf copi caled eleni. Efallai y bydd angen i ni ddefnyddio llofnodion electronig at y diben hwn. Byddwn yn derbyn llofnodion electronig gennych er ein bod yn deall nad yw'n fwriad gennych i'w defnyddio. Byddwn yn cynnal cyswllt â'r rheolwyr i sicrhau bod trefniadau yn eu lle ni waeth pa ddull a ddefnyddir.
Dull o gynnal yr archwiliad a chael tystiolaeth archwilio	Oherwydd mesurau cadw pellter cymdeithasol, mae staff Archwilio Cymru a rhan fwyaf o'r cyngor yn gweithio o bell gartref ar hyn o bryd. O ganlyniad, fe fabwysiadom ni ffyrdd newydd o weithio: <ul style="list-style-type: none">• mireinio ein canlyniadau archwilio i egluro'r gofyniad o ran papurau gwaith;• cynnal cyfarfodydd Webex wythnosol gyda'r Pennaeth Cyllid ac Eiddo a'i dîm trwy gydol yr archwiliad i drafod y cynnydd a materion a oedd yn dod i'r amlwg;• sicrhau mynediad o bell i alluogi'r tîm archwilio i gael mynediad at systemau ariannol y Cyngor; a• sefydlu porth diogel ar gyfer trosglwyddo ffeiliau o bell i rannu gwybodaeth yn ddiogel.

- 9 Byddwn yn adolygu'r hyn yr ydym wedi'i ddysgu ar gyfer ein proses archwilio o bandemig COVID-19 (yn lleol ac yn genedlaethol) a pha un a oes arferion arloesol y gallem eu mabwysiadu yn y dyfodol i wella'r broses honno.

Barn archwilio arfaethedig

- 10 Rydym yn bwriadu cyhoeddi barn ddiamod ar gyfrifon eleni unwaith y byddwch wedi rhoi Llythyr Sylwadau inni yn seiliedig ar yr hyn a nodir yn **Atodiad 1**.
- 11 Rydym yn cyhoeddi barn archwilio 'amodol' lle mae gennym bryderon perthnasol ynghylch rhai agweddau ar eich cyfrifon; fel arall rydym yn cyhoeddi barn ddiamod.
- 12 Caiff ein hadroddiad archwilio arfaethedig ei nodi yn **Atodiad 2**. Mae'r adroddiad archwilio hefyd yn cynnwys Pwyslais ar Fater sy'n tynnu sylw at ansicrwydd sy'n deillio o amgylchiadau a achoswyd gan y pandemig Covid-19:
- Nodyn 13 'Peiriannau ac Offer Eiddo' sy'n disgrifio ansicrwydd amcangyfrif ar ddiwedd y cyfnod adrodd, sydd â risg sylweddol o arwain at addasiad materol i symiau cario eiddo'r Cyngor; a
 - Nodyn 36 'Cynlluniau Pensiwn â Buddiannau Diffiniedig' sy'n disgrifio cymalau ansicrwydd prisio materol yn yr adroddiadau prisio ar Unedau Eiddo Cyfun a ddelir gan Gronfa Bensiwn Clwyd.
- Nid yw fy marn wedi'i haddasu mewn perthynas â'r materion hyn.
- 13 Mae'r Llythyr Sylwadau'n cynnwys rhai cadarnhadau y mae'n ofynnol inni eu cael gennych chi dan safonau archwilio ynghyd â chadarnhad o wybodaeth benodol arall yr ydych chi wedi'i darparu ar ein cyfer yn ystod ein harchwiliad.

Materion arwyddocaol sy'n codi o'r archwiliad

Camddatganiadau nas cywirwyd

- 14 Lle rydym yn nodi camddatganiadau nad ydynt yn ddibwys ond nad ydynt yn cael unrhyw effaith ar ein barn, rydym yn eu codi gyda'r rheolwyr sydd â'r opsiwn i'w diwygio. Pan fydd y rheolwyr yn penderfynu peidio â diwygio, mae angen i'w penderfyniad gael ei gadarnhau gan y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu er mwyn sicrhau eu bod yn cytuno. Isod, rydym yn nodi'r ddau gamddatganiad a nodwyd gennym yn y datganiadau ariannol, sydd wedi'u trafod gyda'r rheolwyr, ond y maent wedi dewis peidio â'u diwygio. Mae'r Cyngor wedi ein hysbysu y bydd y materion hyn yn cael eu datrys ar gyfer 2020-21. Nid ydym o'r farn bod hyn yn berthnasol i'n barn archwilio

Mae gwerth Tir ac Adeiladau Eraill o fewn y Fantolen wedi'i danddatgan £1,885,372

- 15 Wrth gwblhau profion ailbrisio yn ystod y flwyddyn ar gyfer Ysgolion Cynradd ac Uwchradd canfuwyd wall yn y daenlen ategol oedd yn cyfrifo arwynebedd y tir mewn nifer o'r ysgolion. O ganlyniad, cafodd yr ardaloedd tir eu camddatgan, gan arwain at danddatgan yn y gwerth ar y fantolen o £1,885,372. Mae'r gwall hefyd yn effeithio ar gofnodion cyfatebol o fewn y Gronfa Ailbrisio a nodiadau cysylltiedig.

Mae gwerth Asedau Dros Ben o fewn y Fantolen yn cael ei orbwysleisio £203,000

- 16 Canfu profion dibrisiant yn Nodyn 13 fod nifer o asedau yn categori Asedau Dros Ben nad oedd wedi cael bywyd asedau o fewn y gofrestr asedau, yn groes i bolisi cyfrifyddu'r Cyngor. O ganlyniad ni chyfrifwyd unrhyw ddibrisiant yn erbyn yr asedau a arweiniodd at orddatgan yng ngwerth yr asedau o fewn y fantolen o £203,000. Mae'r gwall hefyd yn effeithio ar gofnodion cyfatebol; Gwariant Gros ar dai Awdurdodau Lleol yn y Datganiad Cynhwysfawr incwm a Gwariant, y 'Dadansoddiad o Wariant a Chyllid', y 'Cyfrif Addasiadau Cyfalaf' a'r nodiadau cysylltiedig.

Camddatganiadau a gywirwyd

- 17 Roedd camddatganiadau yn y cyfrifon yn wreiddiol sydd bellach wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr. Fodd bynnag, rydym ni'n credu y dylid dwyn y rhain i'ch sylw a chânt eu nodi gydag esboniadau yn **Atodiad 3**.

Materion Arwyddocaol eraill sy'n codi o'r archwiliad

- 18 Yn ystod yr archwiliad, rydym yn ystyried nifer o faterion sy'n ymwneud â'r cyfrifon ac yn rhoi gwybod ichi am unrhyw faterion arwyddocaol sy'n codi. Mae un mater sy'n codi o hyd yr ydym wedi rhoi gwybod ichi amdano gan bod y Cyngor yn dal i gynnal taenlenni cymhleth i ategu'r asedau sefydlog a ddatgelir yn y datganiadau ariannol. Er bod y taenlenni hyn yn cael eu cynnal yn dda a'u bod o gymorth i baratoi'r cyfrifon, rydym yn dal i fod â phryderon ynghylch gallu'r system i ategu proses cau cyfrifon fwy syml, yn enwedig pa mor rwydd ydyw cyfrifo am ailbrisiadau.
- 19 Rydym wedi argymhell yn flaenorol:
- bod yr ymarfer prasio a baratoir gan Brisiwr y Cyngor yn cael ei gyflawni'n gynharach (cyn diwedd y flwyddyn);
 - bod yr Adran Gyllid yn adolygu'r prisiadau i sicrhau eu bod i'w gweld yn rhesymol, a
 - bod archwiliad allanol cynharach yn cael ei gynnal o'r ailbrisiadau (yn ddelfrydol cyn diwedd y flwyddyn). Bydd cwblhau a gwirio'r ymarfer prasio'n gynharach, ynghyd ag adolygiad archwilio allanol cynharach, yn dwyn budd ychwanegol o ran rhoi cymorth baratoi'r datganiadau ariannol.
- 20 Er y gwnaed peth cynnydd dros y blynyddoedd diwethaf, mae angen gwneud y gwelliannau arfaethedig o hyd i sicrhau bod yr adroddir yn gywir ar yr addasiadau a phrisiadau ar gyfer Eiddo, Cyfarpar ac Offer yn y datganiadau ariannol drafft.

Atodiad 1

Llythyr Sylwadau Terfynol

Pennawd llythyr y corff a archwiliwyd

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Swyddfa Archwilio Cymru

24 Heol y Gadeirlan

Caerdydd

CF11 9LJ

9 Medi 2020

Sylwadau ynghylch datganiadau ariannol 2019-20

Darperir y llythyr hwn mewn cysylltiad â'ch archwiliad o ddatganiadau ariannol (gan gynnwys y rhan o'r Adroddiad ar Gydabyddiaeth Ariannol sy'n cael ei harchwilio) Cyngor Sir Ddinbych ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020 at ddiben mynegi barn ynglŷn â'u cywirdeb a thegwch a'u paratoi'n briodol.

Yr ydym ni'n cadarnhau hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, ar ôl gwneud yr ymholiadau a oedd yn ddigonol yn ein tyb ni, y gallwn gyflwyno'r sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau'r rheolwyr

Cyfrifoldebau

Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau am:

- baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20; yn arbennig mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg yn unol â'r rhain.
- dylunio, gweithredu, cynnal ac adolygu rheolaeth fewnol i atal a chanfod twyll a gwallau.

Gwybodaeth a ddarparwyd

Rydym wedi darparu'r canlynol ar eich cyfer:

- Mynediad llawn at:
 - yr holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennaeth ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;
 - gwybodaeth ychwanegol yr ydych chi wedi gofyn amdani gennym ni at ddiben yr archwiliad; a

- mynediad digyfngiad at aelodau o staff y penderfynoch chi fod angen cael tystiolaeth archwilio ganddynt.
- Canlyniadau ein hasesiad ni o'r risg y gallai'r datganiadau ariannol fod wedi'u camddatgan yn berthnasol o ganlyniad i dwyll.
- Ein gwybodaeth ni am dwyll gwirioneddol neu dwyll tybiedig yr ydym ni'n ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Gyngor Sir Ddinbych ac sy'n cynnwys:
 - rheolwyr;
 - cyflogeion sydd â rolau arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol; neu
 - eraill lle gallai'r twyll gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol.
- Ein gwybodaeth ni am unrhyw honiadau o dwyll gwirioneddol, neu dwyll tybiedig, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyflëwyd gan gyflogeion, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill.
- Ein gwybodaeth ni am bob achos hysbys o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu ddiffyg cydymffurfio tybiedig â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol.
- Gwybodaeth am bwy yw'r holl bartïon cysylltiedig a'r holl berthnasoedd â phartïon cysylltiedig a thrafodion yr ydym yn ymwybodol ohonynt.

Sylwadau am y datganiadau ariannol

Mae'r holl drafodion, asedau a rhwymedigaethau wedi cael eu cofnodi yn y cofnodion cyfrifyddu ac fe'u hadlewyrchir yn y datganiadau ariannol.

Mae tybiaethau arwyddocaol a wnaed wrth lunio amcangyfrifon cyfrifyddu, gan gynnwys y rhai a fesurwyd yn ôl gwerth teg, yn rhesymol.

Rhodddwyd cyfrif priodol am berthnasoedd a thrafodion partïon cysylltiedig ac maent wedi cael eu datgelu'n briodol.

Lle cafwyd digwyddiadau ar ôl y dyddiad adrodd yr oedd yn ofynnol gwneud addasiad ar eu cyfer neu eu datgelu, mae'r holl addasiadau a datgeliadau hyn wedi cael eu gwneud.

Mae pob ymgyfreithiad a hawliad gwirioneddol neu bosibl hysbys y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi cael eu datgelu wrth yr archwilydd a rhodddwyd cyfrif amdanynt ac maent wedi cael eu datgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Nid oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau, yn y datganiadau ariannol. Mae effeithiau camddatganiadau nas cywirwyd a ganfuwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unol ac ar y cyd, i'r datganiadau ariannol o'u cymryd yn eu cyfanrwydd.

Sylwadau gan Gyngor Sir Ddinbych

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan y rheolwyr, uchod, wedi cael eu trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb am baratoi datganiadau ariannol cywir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 9 Medi 2020.

Yr ydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd pob cam y dylem fod wedi'i gymryd er mwyn ein gwneud ein hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac er mwyn cadarnhau ei bod wedi cael ei chyfleu i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych chi'n ymwybodol ohoni.

Llofnodwyd gan:

Steve Gadd

Pennaeth Cyllid ac Eiddo
9 Medi 2020

Llofnodwyd gan:

Y Cynghorydd Barry Mellor

Cadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu
Corfforaethol ac Archwilio
9 Medi 2020

Atodiad 2

Adroddiad archwilydd annibynnol arfaethedig Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Cyngor Sir Ddinbych

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol Cyngor Sir Ddinbych ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Cyngor Sir Ddinbych yn cynnwys y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad o Lifoedd Arian Parod, y Datganiad Symudiad ar y Cyfrif Refeniw Tai a Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o'r polisiau cyfrifyddu arwyddocaol.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-2020 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

Yn fy marn i mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir Ddinbych ar 31 Mawrth 2020 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISA (UK)). Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n nodi cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol. Rwy'n annibynnol ar y cyngor yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barn.

Pwyslais ar Fater – effeithiau Covid-19 ar asedau'r Cyngor a phrисиadau cronfa benswn eiddo gyfun

Tynnaf sylw at Nodyn 13 a 36 i'r datganiadau ariannol, sy'n disgrifio cymalau ansicrwydd perthnasol ynghylch prisiadau yn yr adroddiadau prisio ar ar eiddo'r Cyngor ac Unedau Eiddo Cyfun sy'n deillio o amgylchiadau a achoswyd gan bandemig COVID-19. Nid yw fy marn wedi'i haddasu mewn perthynas â'r mater hwn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol y mae'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU yn ei gwneud yn ofynnol i mi gyflwyno adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol:

- nid yw'r defnydd o sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu
- nid yw'r swyddog cyllid cyfrifol wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd perthnasol a nodwyd a all fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Cyngor Sir Ddinbych i barhau i fabwysiadu sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Gwybodaeth arall

Y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn y Datganiad Cyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth yn y Datganiad Cyfrifon, heblaw am y datganiadau ariannol a'm hadroddiad i fel archwilydd ar y rhain. Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn ddiweddarach yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall er mwyn nodi anghysonderau perthnasol â'r datganiadau ariannol archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel petai'n berthnasol anghywir ar sail yr wybodaeth a gefais wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau perthnasol ymddangosiadol, ystyriaf y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn am faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Naratif wedi'i baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20;
- Mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â'r canllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am Gyngor Sir Ddinbych a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Sir Ddinbych yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esbonir yn fanylach yn y Datganiadau o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon a nodir ar dudalen 12, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun cywir a theg, ac am ba bynnag reolaeth fewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiad cyfrifon, mae'r swyddog cyllid cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu Cyngor Sir Ddinbych i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni thybir nad yw'n briodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Anthony J Barrett
Tros ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
15 Medi 2020

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Atodiad 3

Crynodeb o Gywiriadau a Wnaed

Yn ystod ein harchwiliad canfuom y camddatganiadau canlynol sydd wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw yn ein tyb ni oherwydd eu perthnasedd i'ch cyfrifoldebau chi dros y broses adrodd ariannol.

Arddangosyn 2: crynodeb o gywiriadau a wnaed

Natur y cywiriad	Rheswm dros gywiro	Effaith
Nodyn 13 'Eiddo, Cyfarpar ac Offer – Tir ac Adeiladau Eraill - Ailbrisiadau' – fe'i diwygiwyd o £(15,122,000) i £(11,943,000).	Wrth brofi ailbrisiadau ar gyfer Ysgolion Uwchradd canfuwyd gwall yn y cyfrifiadau prisio ategol gan nad oeddent yn cynnwys niferoedd disgyblion sy'n anghywir gan eu bod yn sail i brisio asedau o'r fath.	Fe wnaeth y Newid gynyddu Gwerth Llyfr Net 'Tir ac Adeiladau Eraill' ar 31 Mawrth 2020 gan swm cyfatebol.
Nodyn 34 'Prydlesi – Yr Awdurdod fel rhoddwr prydlesi – Prydlesi gweithredol' cafodd cyfanswm taliadau prydlesi isaf sydd i'w derbyn yn y dyfodol ei ddiwygio o £16,894,000 i £16,612,000.	Diwygiwyd y nodyn datgelu gan nad oedd yn gyson â chofnodion ategol y Cyngor.	Adlewyrchwyd addasiadau cyfatebol priodol hefyd yn y dadansoddiad o daliadau sydd i'w derbyn dan brydlesi na ellir eu canslo mewn blynyddoedd yn y dyfodol: <ul style="list-style-type: none">'Heb fod yn hwyrach nag 1 flwyddyn' o £943,000 i £1,199,000.'Yn hwyrach nag 1 flwyddyn a heb fod yn hwyrach na 5 mlynedd' o £3,337,000 i £4,516,000.'Yn hwyrach na 5 mlynedd' o £12,614,000 i £10,896,000. Nid yw'r addasiadau'n cael unrhyw effaith gyffredinol ar sefyllfa ariannol y Cyngor yn ystod y flwyddyn. Datgeliad cyflwyno yn unig.

Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – Diwygiwyd actiwaraid (enillion) neu golledion ar asedau a rhwymedigaethau pensiwn o £(23,791,000) i £(17,192,000).

Rhoi cyfrif am effaith ariannol Covid-19 ar bandemig ar brisiadau'r gronfa pensiwn ar 31 Mawrth 2020.

Roedd yr addasiad yn effeithio ar yr 'Atebolrwydd net sy'n deillio o fudd diffiniedig' a 'y gronfa pensiwn wrth gefn' ar y Fantolen gan symiau cyfatebol.

Adlewyrchwyd addasiadau cyfatebol priodol hefyd yn:

- Dadansoddiad Gwariant a Chyllid.
- y Datganiad Symud mewn cronfeydd wrth gefn; a
- Nodyn 36 'Cynlluniau Pensiwn â Buddiannau Diffiniedig'

Nid yw'r addasiadau'n cael unrhyw effaith gyffredinol ar sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn.

Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.